Benedictus dñs. Et est vox christi gratias agentis de sua resurrectione: vel vox pphetę/vel ipsi ecclesię ipsi christo cōgratulātis: ⁊ p resurrectione illius ad quā nostra sequit gratias referētis. Dicit g: Bñdictus/sit/ b dñs/nō terremus: sed c Deus israel. i. credentiū populorum/qui deum p fidem contemplant. Et hoc nō ad temp: sed e A sęculo: id est ab initio. f Et in sęculū/futurū: quasi in hoc sęculo/⁊ in futuro sine fine. g Fiat fiat. Gemiatio innuit certitudinē de re desiderata/⁊ desiderij magnitudinē ī desiderāte. In hebrēo habet: Amē/amē. scōm Hieronymū q̄ hūc libū in q̄tuor diuisiōes partit. Hic terminat primus liber.

a Bñdictus dñs de israel a sęculo ⁊ i sęculū: †fiat fiat.
b c d e f g h In finem intellectus filijs chore: Psalmus

Al. †ter vicet dñis ppitius

Doraliter * Deus innocentię restitutor et amator/dirige ad te tuorū corda seruorū: vt spiritus tui feruore cōcepto/⁊ in fide inueniant stabiles ⁊ in opere efficaces. Vel de futuro pōt legi: Ad autē ppter innocentiā/vitę meę: suscepisti. i. suscipies ad gloriā. Et cōfirmasti me: id est cōfirmabis. In cōspectu tuo/vt te fruar/⁊ in te delecter. Prouer. viij. d. Delectabar p singulos dies coram eo. In ęternum: id est sine fine. Qui enī ibi suscipiet: iā decętero non timebit lapsum. Propter hoc dicit in Pš. ad ecclesiā triūphantē quę iam ibi suscepta est: Lauda hierusalē dñm: lauda deū tuū sion. Quoniā cōfortauit seras portarū tuarū ⁊c. Et post: Qui posuit fines tuos pacem. Multo fortius mediū: q̄ sp in finibus: ⁊ in marchia solet esse guerra. Istū versum deberet dicere quilibet p̄latus: Ad autē ppter innocētiā suscepisti: ī p̄lationē. Multi enim sunt quos deus non suscipit ad p̄lationem: sed ipsi sibi eam assumūt demētientes apostolū/qui dicit Heb. v. a. Nec quisq̄ sumit sibi honorē: sed qui vocat est a deo tanq̄ aaron. Sed nūq̄d mētit apostol: ⁊ Nō. Sed vere q̄ assumit sibi honorem nō est quisq̄: quia dum se aliquid magnū facere attemptat: sociū se facit illi qui non est: qui se aliquid magnū voluit facere/dicens: In cęlū ꝓscendā: sup astra cęli exaltabo solium meū: sedebo in monte testamēti: Esa. xliij. d. Et ad nihilū redactus est. Unde ibi sequit: Verūtamē ad infernū detraheris ⁊c. Et post: Quasi cadauer putridū nō habebis cōsortiū. Et quia multi tales hodie sunt in p̄lationibus: potest dici de illis illō Job. xviij. c. Habitēt ī tabernaculo ei. s. christi. i. in ecclesia: socij eius qui nō est. Quare aūt suscipiant a dño/ostendit cū dicit: Propter innocentiā. Uū cū peccator fit p̄latus/cōstat q̄ a dño non suscipit. Plerq̄ etiā a dño suscipiunt: et innocentes sunt quādo suscipiunt ad prelationē: Sed in p̄lationē mali fiunt. Et tales nō possūt dicere id quod hic sequit: Et cōfirmasti me in cōspectu tuo in ęternū: quia dñs p̄ijcit eos a suo cōspectu. De hoc habem exēplū in saul: quē ppter innocentiā suscepit domin: sicut dicit. j. Regl. xv. d. Nōne cū paruulus esses in oculis tuis/caput in tribubus israel factus es: Sed non confirmauit eum in conspectu suo: eo q̄ ille malus factus est. Unde in eodē capitulo dicit ei Samuel: Pro eo q̄ abiecisti sermonem domini: abiecit te dñs. In quo petrus significat: qui introductus est p ioh: annē in domū p̄ncipis sacerdotū: Sed ibi cū ancilla ad ignē/dominū negauit: Matth. xxvj. g. Cui aūt hęc quę p̄cedunt fecit domin/non debet ingratus esse: sed gratias deo referre/dicens q̄d sequit: a Bñdict: dñs de ⁊c. Bñdict: q̄ bñfactor: b Dominū: q̄ suor protector. c De: cultor exauditor. d Israel: speculator glia. e A sęculo: q̄ tēporaliū largitor. f In sęculū: q̄ eternorū pmissor. g Fiat: ppt bñficiū creationis. h Fiat: ppt bñficiū recreatiōis. Tob. xij. b. Benedicite deū cęli: ⁊ coram omnib viuētibus cōfitemini illi: q̄ fecit nobiscū misericordiā suā. Hāc nobiscū faciat misericors ⁊ miserator dominus: Amen.

Expositio Pš. XLI.

Q Uēadmodū desiderat ⁊c. Titulus. In finem intellectus filijs chore. In p̄cedenti psalmo ęgit de fide. Et quia fides sine charitate mortua est: ideo bene sequit iste psalmus: in quo agit de charitate. Et est sensus tituli talis: Intellectus/huius psalmi qui de charitate tractat: dirigens nos/in finem: id est ad christum diligendum/conuenit/filijs chore: id est imitatoribus crucifixi: quia sicut dicit. Job. xv. b. Maiorē hac dilectionem nemo habet vt animā suam ponat quis pro amicis suis. In hoc psalmo loquit fidelis solū deū sitiens. Materia de qua loquit/est charitas. Intētio/est monere ne desideriū temporale pręferat desiderio ęternę vitę. Modus. Bipertitus est psalm iste. Primo ostēdit vir iust esse desideriū suū/ad deum esse. Secundo spe dei confortat sensualitatē suam contra pturbationes: ibi: Quare tristis es anima mea. Agens ergo de charitate: quia desiderare est primus motus charitatis: a desiderio incipit/dicens: i Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum ⁊c. Notandum q̄ in Glosis dicit/q̄ ceruus caligantibus oculis extrahit serpentem a cauernis/suis naribus: quem cuz comederit/protinus currit ad fontez ⁊ bibit: ⁊ deinde proijcit cornua: ⁊ totus immutatur. Sicut ergo ceruus desiderat hausto veneno venire ad fontem aquarum: ita anima fidelis hominis hausto peccato: id est reuocato ad memoriā/desiderat venire ad deum/et venit ad fontem pēnitētię: in quo refrigeriū inuenit contra peccatum. Comparat autē vir iustus ceruo propter multas rationes: videlicet propter ppietates cerui: quę in viro iusto reperiri debent. Quę notari possunt his versib: Clune natās portat/vorat hydros/cornua mutat. Cor senis ossescit/salit/⁊ sitit/⁊ iuueneſcit. Siluester/sapid/viuax/velox/sine cauda. Pes dur/fuluusq̄ pil/venatio/fęt. Pugnat ob vxores/fusa pinguedine squalens: Surdus demissis bene rectis auribus audit. Hę proprietates competunt viro iusto. Ipse enim clune portat: fm illud Gal. vj. a. Alter alterius onera portate: Et hoc natās in hoc mari magno ⁊ spacioso/quod est mundus. Item iustus vorat hydros: id est peccata adnihilat. Osee. iij. b. Peccata populi mei comedent. Item cornua mutat: fm illud Roma. vj. d. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immūdicię et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra seruire iusticię in sanctificationem. Esaię. xl. g. Qui sperant in domino/mutabunt fortitudinem. Item cor iusti ossescit: id est magis et magis in bono solidat. Durum enim fuit cor apostoli/cum dixit ad Roma. viij. g. Certus sum q̄ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ angeli/neq̄ p̄ncipatus ⁊c. poterūt nos separare a charitate christi. Et Roma. v. a. Gloriamur in tribulationibus. Item iustus salit vltra spinas diuitiarū/et lutum vel foueam luxurię. Esaię. xxxv. b. Tūc saliet sicut ceruus/claudus. Itē iustus sitit: sicut dicit hic. Item iuueneſcit: sicut dicit Eph. iij. f. Renouamini spū mētis vestrę. Col. iij. b. Expoliantes vos veterē hominē. Pš. Renouabit vt aqle iuuēt tua. Itē iust est siluester. i. in mōtib ⁊ excelsis habitās. Pš. Mōtes excelsi ceruis petra refugiū herinaciis. Itē est sapidus. Eccli. xlix. a. In omī ore quasi mel indulcabit memoria ei. Item est viuax: quia vita cōtemplatiua hic incipit ⁊ nunq̄ desinit. Sap. v. c. Iusti autem in perpetuū viuent. Item est velox. Eccli. xxxj. c. In omnibus operibus tuis esto velox. Itez est sine cauda: id est sine operculo peccatorū per hypocrisim. j. Pet. ij. c. Meq̄ velamentū habentes malicię libertatē. Item habet pedem durum: id est affectum solidum. Abacuk. iij. d. Ponet pedes meos quasi ceruorū. Item habet pilus fuluū: id est carnem pallidam: fm quod dicit Poeta. Palleat omis amans/color est hic aptus amanti. Matth. iij. a. Johannes erat vestitus pilis camelorū. Item iustus est venatio diaboli ⁊ malorum hominū. Eccli. xiij. c. Venatio leonis onager in heremo: sic et pascua diuitū sūt pauperes. Itē multos habet fetus: id est multa bona opera: quorum matres sūt virtutes. Judicū. viij. g. Habuit hierobaal septuagita filios/eo q̄ plres habuit vxores.

Q †Uēadmodū (XLI. desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus.

Al. †Sicut

Partitio psalmi

Vir iustus cōparatur ceruo

Versus

Ouidius li. 1. de arte

Pš. 102.

Pš. 103.

habuit vrores. Item pugnat ob vrores: quia pro virtutib⁹. Eccli.iiij.d. Pro iustitia agoniçare p aia tua vsq̃ ad mortẽ: certa p iustitia. ij. Timoth.ij.a. Labora sicut bon⁹ miles christi. Item iustus fusa pinguedine. i. amissa deuotiõe squalet. j.

Ps.101. Ossa mea sicut cremiũ aruerũt/ pcussus sum vt fęnum ꝛ aruit coꝛ meũ: quia oblitus sum comedere panem meũ. Item surdus est: cum aures demittunt ad tẽporalia: sed bene audit cũ erigunt. Esa. l.b. Erigit mane/ mane erigit mihi aurẽ. j.

Al. nõ hꝫ †fontem Al. †fontẽ

a Sitiuit anima mea ad deũ
b †fontẽ viuuꝫ: quãdo veniã ꝛ
c apparebo ante faciẽ dei. Fu
d e erũt mihi lachrymę meę pa
f g h i nes die ac nocte: dum dicit
k mihi quotidie vbi est deus
l tuus. Hęc recordatus sum
m n ꝛ effudi in me aiam meã: qm
o p †transibo i locũ tabernaculi
q admirabil vsq̃ ad domũ dei.

Ps.101. Quia cinerẽ tanq̃ panem manducabã ꝛ potũ meũ cũ fletu miscebã. g Die: quãdo fit prandium. h Ac nocte: quando fit cęna. q. d. in prandio et cęna comedi istos panes. Vel Die/ pspe-

Al. tmedium

Al. †ingredietur

Ps.84. Audiã quid loquat in me dns deus. Igitur bn dicit: Quẽadmodũ desiderat ceruus ad fontes aquarũ: ita desiderat aia mea ad te de⁹. Desiderat. Esa.xxvj.b. Aia mea desiderauit te in nocte. Et eodẽ/ supra: Nomẽ tuũ: ꝛ memoriale tuũ in desiderio aię. Prouer.xiij.b. Lignũ vitę desideriũ veniens. Ani-

Ps.62. ma. Infra dicit etiam caro: Sitiuit in te anima mea q̃tmultipliciter tibi caro mea. Ad te: supple currere vel trahi. Cãt. j.a. Trahe me post te: curremus in odore vnguentorum tuorum. Beatus Bernũ. Qui amat ardenti⁹/ currit velocius ꝛ puenit citi⁹. Joh.xx.a. Currebãt duo simul: sed ille alius discipulus currebat citi⁹ petro. Vel/ Ad te/ vocari vel ferri: sicut lata fuit aia laçari: vt habet Lucꝫ. xvj.f. Hic reprehenduntur pigri q̃ tardãt venire ad deũ. Tales nõ sunt ceruí. Eccli.xxxj. c. In omnib⁹ operibus tuis esto velox. Prouer.xxj.d. Desideria occidũt pigrũ: supple quę nunq̃ prumpũt i opus. Eccli xxiij.d. Ego quasi tigris. Tigris interptat velox: ꝛ etiam tigris est animal velox. Alia littera habet: Sicut areola ꝗparata ad irrigatiões aquaꝝ: sic aia mea ꝗparata ẽ ad te de⁹. a Sitiuit anima mea. Dico q desiderat: nec nunc primo incipit desiderare: sed iam olim/ sitiuit anima mea ad deũ. Et merito: qꝛ b Fontẽ: a quo oia bona fluũt: et ideo/ viuũ. Et quid sitierit/ aperit/ c Quãdo veniã ꝛ apparebo ante faciẽ dei. q. d. tarde est mihi q veniã ꝛ appareã: quia tũc satiabor fonte viuo. Unde in Ps. Sa-

Ps.16. tiabor cũ apparuerit gloria tua: id ẽ cũ gloriosus apparebo ante faciẽ tuã/ quã ghaꝫ a te habebo. Et ppt h meli⁹ dicit: Apparebo ante faciẽ dei: q̃ si diceret: apparebit mihi faciel dñi: quia sicut dicit. j. Joh.iij.a. Modũ apparuit quid erim⁹: scim⁹ autem quoniã cum apparuerit similes ei erimus. Et nota per hoc q dicit: Sitiuit/ q sitis ex salis vsu puenit: et similiter sitire deũ est ex sale sapientię. Eccli.xxiiij.c. Qui bibũt me/ ad huc sitiẽt. Matth.v.a. Beati qui esuriũt ꝛ sitiũt iustitiã. Est aũt aliud sal huic contrariũ. s. sapientia mũdi: de quo. j. Esdrę iiij.c. Memores salis q̃ i palatio comedim⁹: hoc ẽ sal auaricię/ q̃ in palatijs multũ ẽ i vsu. b Fontẽ viuũ. Hiere.ij.

Ps.35. c. De dereliquerũt fontẽ aquę viuę. Ps. Quoniã apud te ẽ fons vitę. c Q̃ũ veniã ꝛ apparebo ꝛc. Sic b desiderabile est iustis ꝛ delectabile erit eis: ita ecõtrario malis erit horribile ꝛ intolerabile: quia apparebũt in cõspectu dñi sordidi ꝛ vacui. Matth.xxij.b. Quõ huc intrasti nõ habẽs vestẽ nuptialem. Exo.xxiij.b. Nõ apparebis in cõspectu meo vacuus. Et de hoc dicit Anselm⁹: Latere erit impossibile: apparere intolerabile. d Q̃ũ faciẽ/ bonis delectabilẽ/ malis tribilẽ. Job xxxij.d. dicit de bonis: Placabilis erit ei: ꝛ videbit faciẽ eius in iubilo. De malis/ Apocꝫ.vj.d. Dicẽt mõtibus ꝛ petris: cadite sup nos ꝛ abscõdite nos a facie sedẽtis sup thronũ. Et nota q hic notat triplex status: videlicet incipientiũ/ pficientiũ/ perfectorũ. Incipientes/ querũt refrigeriũ. Et hoc notat: ibi: Quẽadmodũ desiderat ceruus ꝛc. Proficiẽtes/ quęrunt delectari ꝛ gustare dulcedinem dei: quod notat ibi: Si-

Ps.ii.d. tiuit anima mea ꝛc. Perfecti cupiũt dissolui ꝛ esse cũ christo: q̃ notat ibi: Quãdo veniam ꝛc. Sed qui tantũ deũ desiderat/ de incolatu huius miserię ꝛ dilatione patrię plorat. Unde addit: e Fuerũt mihi lachrymę ꝛc. Hic etiam aperit causam sitis. Qui em̃ comedit cibum salsum ꝛ amarũ: cito sitit. Unde ꝛ christus cui dederunt in escam suam fel: dicit in passione: Sitio. Joh.xix.k. Lachrymę aũt ad ira: salsę sũt et amarę. Dicit ergo/ Fuerũt mihi lachrymę meę ꝛc. q. d. ego plorauí pro irriguo superiori ꝛ inferiori: id est p dilatione patrię/ ꝛ incolatu hui⁹ miserię sicut aza: Josue.xv.d. et Judicꝫ.j.c. f Panes: id est refectio spiritualis. Ps.

Ps.101. ritatis: Ac nocte/ aduersitatis: Vel et in vita/ et in morte. Sup hunc versum dicit Rich. Huiusmodi panem aliquãdo homo interior solus comedit: aliquãdo domesticũ suũ vt secum comedat/ multa fatigatione cõpellit. Spiritus quidẽ solus comedit: quãdo animus de peccatis dolet: sed lachrymas nulla ratione valet extorquere. Panẽ dolozis ꝛ vinũ cõpunctionis pariter sumũt: cũ interior homo ingemiscit et exterior vbertim lachrymas fundit. Qui vo iam ex eternoꝝ desiderio lachrymat/ cibis profecto dulcib⁹ saginat. Has etiã lachrymas excitant iugiter maloꝝ opprobria. Unde addit: i Dũ dicit mihi quotidie: a malis: k Vbi est de⁹ tuus. Quia em̃ eum nõ vident/ eum non esse reputant. Et est maxima ignorãtia/ nescire vbi ille ẽ qui vbiq̃ est. Sap.ij.d. Excęcauit illos malicia eorũ ꝛ nesciert sacramẽta dei: neq̃ mercedẽ sperauerũt iustiçię. Et ideo dicũt: Vbi est de⁹ tuus. i. quem quasi mercedem expectas/ nec aliud habere desideras. Gregorius. Bona mens nil suum reputat/ donec istud quod singulariter appetit/ apprehẽdat. Postea probat q ista opprobria excitauerunt in eo lachrymas ꝛ deuotionem/ dicens: l Hęc/ opprobria/ recordatus sum: quasi nõ exiui extra me/ vbi nõ inuenirẽ nisi asperitatẽ ꝛ pũctiones exprobrãtiũ: sz intra me ꝗsiui cõsolationẽ. Et hoc ẽ: m Effudi. Threnũ. ij.f. Effunde sicut aquã coꝛ tuũ in cõspectu domini. n In me: per deuotionẽ: non extra me/ per ostentationẽ vel curiositatem o Animã meam. Anima ferrea non liquefit nisi magno igne. Hiere.vj.g. Es et ferrũ vniuersi corrupti sunt. Sz anima cęrea cito liquefit. Cantꝫ.v.b. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Lapidea vo nunq̃ liquefit. Zach.vij.c. Coꝛ suum posuerunt vt adamantem ne audirent legem. Posuit causam impulsiuã suę deuotionis: Postea ponit causam efficientem vel finalem/ dicens: p Quoniam trãsibo ꝛc. Quasi dicat: Illi p opprobria sua me impellebant: sed pręgustatio cęlestis dulcedinis me attrahebat: Hoc est: Quoniã trãsibo/ mare mũdi/ murũ carnis/ spinas petri transiliens: q In locũ tabernaculi admirabilis: id est ecclesię militantis: cuius locus est christus: quia in christo fundata est. Dicit autem ecclesia militans tabernaculũ: quia in ea peregrinãtes ꝛ militantes deo/ pascunt ꝛ cubant. Cantꝫ. j.b. Indica mihi vbi pascas/ vbi cubas in meridie. Item quia ibi armant. ij. Corinth.x.b. Arma militię nostrę non sunt carnalia: sed potentia deo ad destructionem munitionum ꝛc. Item quia ibi vulnerati sanant. Lucꝫ.x.f. Samaritanus duxit sauciatum in stabulum/ et curam illius egit. Dicitur autem admirabile istud tabernaculum/ propter sacramentorũ efficaciam. Item propter sacramentorum continentiam. Item propter eorum quę in ecclesia fiunt admirabilem ordinem. Transibo/ ergo/ in locum huius/ tabernaculi: id est ad christum contemplandũ per fidem. Vel/ In locum tabernaculi: id est in ipsam ecclesiã/ quę ẽ loc⁹ in quo christus cum fidelibus habitat. Nec extra locum istuꝫ inuenitur. Nec ibi sistã: sed pertransibo r Usq̃ ad domum dei: id est ecclesiam triumphantẽ: de qua Baruch.iij.c. O israel q̃ magna est domus dei. Joh. xiij.a. In domo patris mei mansiones multę sunt. Ad hanc domũ transit in pręsenti vir iustus spe: in futuro aũt transiet re. Ps. Lętat⁹ sum in his q̃ dicta sunt mihi: in domũ dñi ibimus. Et quõ trãseat/ subdit:

Ecclia militans of tabernaculũ

Ps.121.

a In voce exultatiōis ꝛc. De ꝑsēti sic legit: Exultati/onis/de dei beneficijs. b Et confessionis/ de propijs peccatis. Primam vocem dat deuotio: Secūdam/contritio. Prima est cōtra accidiam: Secūda contra superbiā. De his in Ps. Vox exultatiōis ꝛ salutis in tabernaculis iustorū. Cōfessio salus dicitur: quia per eam sanant vulnera peccatorum. Roma. x. b. Corde creditur ad iusticiā: ore autem confessio fit ad salutem. De futuro sic legit: Exultationis/ꝗtum ad suā fēlicitatē: de qua exultabit. Et cōfessionis. s. laudis/ꝗtum ad dei bonitatem. De his Esa. lj. b. Gaudiū ꝛ lētitia inueniet in ea: gratiarūactio ꝛ vox laudis. In voce/ dico/quę est c Sonus epulantis: quia in ꝑsenti epulat anima/ cum dei beneficijs reficit. Apocl. iij. d. Intrabo ꝛ cęnabo cum ipso/et ipse mecū. Item cum de peccatis contritus homo confitet. Ps. Fuerūt mihi lachrymę meę panes die ac nocte. Item in futuro splendide epulabit. Ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Esa. lxv. b. Serui mei comedent ꝛ vos esurietis. Et de his diuersis refectiōibus ꝓcedunt istę diuersę voces. Unde bene dicit: Vox exultationis et cōfessionis sonus epulantis. d Quare tristis ꝛc. Secūda pars: in qua ratio quę ꝑdictas cōsolationes habet/ increpat ꝛ ꝓfortat sensualitatem/quę de ꝑsentibus malis tristat. Unde dicit: Ex quo. s. tot bona habes ꝛ habebis: quę potius gaudere deberes: ꝛ quare cōturbas me: id est rationē: fm q̄ supra dictū est: Anima mea turbata est valde. Mala enim tristicia turbat rationē: sicut fumus oculū. Unde notandū q̄ est tristicia mala ꝛ tristicia bona: ꝛ quęlibet multiplex.

Ps. 117.

Ps. 16.

Ps. 6.

- Tristicia
  - Bona
    - Naturalis timoris: scz horror mortis. Matth. xxvj. d. Tristis ē anima mea vsqꝫ ad mortem.
    - Grauitas religionis. ij. Corinth. vj. b. Quasi tristes/semp autē gaudētes.
    - Corporalis ifirmitatis. Jaco. v. c. Tristatur aliquis vestrū/oret ęquo animo ꝛ psallat.
    - Pęnitentię. ij. Corinth. vij. c. Quę fm deū ē tristicia/pęnitētiā ī salutē stabilē operat. Malach. iij. d. Ambulauim⁹ tristes coramdomino.
    - Compassionis. Roma. ix. a. Tristicia mihi magna est ꝛ cōtinuus dolor cordi meo.
  - Increpatiōis. Eccli. xxij. d. Si aperuerit os triste/ne metuas.
  - Hęsitatiōis. Matth. xxvj. b. Cōtristati valde cęperunt singuli dicere: Nūquid ego sum domine?
  - Stuporis. Lucl. xxij. e. Inuenit eos dormiētes ꝑ tristicia.
- Mala
  - Sollicitudinis. Eccli. xxx. d. Tristiciā ne des aię tuę/ ꝛ ne affligas temetipsum.
  - Acidię. Eccli. xxv. c. Omnis plaga tristicia cordis est. Prouerb. xvij. d. Spiritus tristis exiccat ossa.
  - Amaritudinis. Esa. xlij. a. Non erit tristis neqꝫ turbulentus.
  - Auaricię. Eccli. iiij. a. Declina paupi sine tristicia.
  - Desperatiōis. ij. Corinth. ij. b. Consolemini ne forte abūdantiori tristicia absorbeatur. j. Thessal. iiij. c. Nolumus vos ignorare de dormiētibus vt non cōtristemi sicut cęteri q̄ spē nō habēt.
  - Fictionis. Matth. vj. b. Nolite fieri sicut hypocritę tristes.
  - Sęculi. Matth. xix. c. Cū audisset adolescēs verba hęc: abijt tristis. ij. Cors. vij. c. Tristicia sęculi mortē opat.
  - Quęlibet pęna tpalis. Eccli. v. b. Ne dixeris/peccaui: ꝛ q̄d mihi accidit triste?
  - Gehennę. Sap. xvij. a. Personę tristes

illis apparuerūt. De mala ergo tristicia/nō de bona dicit hic: Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me. Hoc pertinet ad increpationē. Postea sequit cōsortatio. e Spera in deo. Ps. Et in domino sperans non infirmabor. Et sperare potes: f Quoniā adhuc/in pręsenti: g Cōfitebor illi. i. simul omnia peccata fatebor. Vel/Cōfitebor: id est totus fatebor. s. corde/ore/opere: Non sicut dicitur Esa. xix. d. Populus hic labijs me honorat cor autē eorum longe est a me. Illi/ qui est h Salutare: id est saluator ꝛ creator. i Vultus mei: id est ī vultu meo: Quasi dicat: ī eadē natura in q̄ ꝛ ego. Job. xix. d. In carne mea videbo deū saluatorē meū. Est ergo salutare per recreationem: ipse idem: k Deus meus: p creationē. Postea ostēdit vnde anima habeat tristiciā hanc. Unde addit. l Ad meipsum anima mea: supple cōuersa: m Cōturbata est: id est a seipsa habet cōturbationē. Grego⁹. Justū est vt in se semp dolores iueniat: qui relicto vero gaudio in se gaudia q̄rebat. Ps. In me turbatū est cor meū. Posita turbatiōe/ponit remediū turbationis. s. memoriā dei. Unde dicit: n Propterea: id est quia in me nō inuenio nisi turbationē: o Memor ero tui: in ꝑsepio vagiētis/ad humiliandū. Tui: in cruce morientis/ad diligendū. Tui: ad iudiciū venientis/ad timendum. Tui: in cęlo regnantis/ad sperandum: Sic/memor ero tui/o christe: vt in tui memoria consolationē admittā. Ps. Renuit consolari anima mea: memor fui dei ꝛ delectatus sum. Et ostēdit multiplices causas quare debeam⁹ esse memores dei. s. diuersa beneficia dei. Prima causa est innocētia baptismalis. Qui em̄ ante baptismū fuim⁹ filij irę: ꝛ in baptismo facti sumus filij gratię ꝛ hęredes glorię: debem⁹ multū cōmendare memorię tantum beneficiū: et ipsum dnm beneficij. Et hoc est q̄d dicit: Memor ero tui de terra iordanis. i. pro eo q̄ in baptismo/qui p iordanē designatur/facti sumus terra fertilis q̄ p̄us eram⁹ tra deserta ꝛ sterilis. Esa. xxxv. a. Lętabit deserta ꝛ iuia. Ibi dicūt/Septuagita/Florebūt ꝛ exultabūt deserta iordanis. Secūda causa est beneficiū dei/q̄d dat homī vt cōtemnat mūdum. Unde addit: p Et hermonij: q̄d interp̄tat anathematiçatio: p q̄d cōtēptus mūdi notat. Qui em̄ cōtemnit mūdū/dicit: sicut dixit iosue de hiericho: Josue. vj. c. Sit ciuitas h̄ anathema/ꝛ oia q̄ ī ea st. Hiericho em̄ q̄d interp̄tat luna: significat mūdū deficiētē. Josue aūt interp̄tat saluator: significat saluatorē nr̄m/q̄ anathematiçat mūdū/dicēs: Ve vobis diuitibus: Lucl. vj. d. et Matth. xviij. a. Ve mūdo a scādalis. Scādala sunt oia tpalia quib⁹ aia offendit. Item. j. Joh. ij. c. Nolite diligere mūdū neqꝫ ea q̄ in mūdo sunt.

a In vōce exultatiōis ꝛ cōfēssiōis: ꝛsonūs epulātis. Quare tristis es aia mea: ꝛ q̄re cōturbas me. Spēra in ꝛdeo quōniā ꝛadhuc ꝓfitēbor illi: salutare vultus mei ꝛ deus me⁹. ꝛAd meipsū anima mea ꝛcōturbata est: ꝓptēreа ꝛmēmor ero tui de terra iordanis et hermonij a mōte ꝛmodico.

b c d e f g h i k l m n o p q

Al. ꝛsoni festiuitatem celebrantis

Al. ꝛdominū

Al. nō habet ꝛadhuc

Al. ꝛA meipso

Al. ꝛturbata

Al. ꝛmemorat⁹ sum tui dñe

Al. ꝛparuo

- Anathematiçare debem⁹
  - Carnalia desideria. Eccli. xviij. d. Post concupiscētias tuas ne eas.
  - Propriā voluntatē. Matth. xvj. d. Si quis vult venire post me abneget semetipsū ꝛc.
  - Diabolū. Matth. iiij. b. Vade sathana.
  - Mūdū. Luc. xiiij. g. Qui nō renūciauerit ꝛc.

Tertiū est humilitas virtutum: quando. s. homo habens culmen virtutum non supbit: sed humiliter de se sentit: et sibi displicet. Unde Ezech. xx. g. Displicebitis vobis in conspectu vestro ꝛc. Unde dicit. q A monte modico. Per montem intelligitur culmen virtutum: per modicum humilitas. Eccli. iij. c. Quāto maior es/ hūilia te in omnib⁹. Hermon: ad lītā mōs ē modic⁹ iuxta iordanē. Et sic pōt ꝓstrui. De terra iordanis ꝛ de terra hermonij. s. a mōte modico. Vel sic: A mōte modico hermonij: ꝛ redit in idē. Quarta cā est duoꝫ testamētoꝫ sui ad hoc cōcors ꝓuocatio. Unde dicit:

Ps. 25.

Ps. 142.

Ps. 76.

Multiplices cause quare memores esse debeamus dei

Abyssus. i. nouū

a Abyssus.ſ.nouũ teſtamentũ: b Abyſſũ inuocat.i.
vetus teſtamentũ:ſuple ad teſtimoniũ. Job.v.f. Scrutami
ſcpturas:illę ſũt g̃ teſtimoniũ perbibẽt de me. Et poſt.g. Si
crederetis moyſi/ forſitan crederetis ⁊ mihi :de me enim ille
ſcripſit. Vel vet⁹ inuocat nouũ ad ſui cõplementũ. Matth.v.
b. Nolite putare qm̃
veni ſoluere legem aut
pphetas:nõ veni ſol/
uere:ſz adimplere. Et
bñ dicit: Inuocat.i.
intus vocat: Vnũ em̃
teſtamentũ eſt in alio:
ſic rota in medio rotę.

a Abyſſus abyſſũ inuocat:in
b vocę cataractarũ tuarũ.†Oia
c excelſa tua ⁊ fluctus tui:ſup
d me trãſierũt. In die mãdauit
e dominus miſericordiã ſuã:⁊
f nocte canticũ eius. Apud
g me oratio deo vite mę: di/
h cãm deo ſuſcęptor meus es.

Al.† Oes ſuſ/ penſiones tue
Al.† Egreſſi ſũt

Duo teſtamẽta dicuntur abyſſi

Dicũt aũt duo teſtamẽta abyſſi/plurib⁹ rõnib⁹. Primo /qz ſt
inſcrutabilia. Eccli.j.a. Altitudinẽ cęli:et latitudinẽ trę:et pro/
fũdũ abyſſi qs dimẽſus eſt:Sapiẽtiã dei p̃cedentẽ oia/qs in/
uestigabit:Secũdo:qz exhauriri nõ poſſũt. Eccli.xxiij.d. A
mari em̃ abũdabit cogitatio ei⁹:⁊ cõſiliũ ei⁹ in abyſſo magna.
Cogitatio põt referri ad vet⁹ teſtamẽtũ:ꝯſiliũ ad nouũ. Ter/
tio:qz oes riui ſciẽtiarꝫ ab ipis emanãt. Gen̄. vij.b. Rupti ſũt
omis fontes abyſſi magnę. Quarto pp̃t obſcuritatẽ. Gen̄.j.a.
Ps.17. Tenebrę erãt ſup faciẽ abyſſi. Ps. Tenebroſa aqua ĩ nubib⁹
aeris. Quinto:qz oes alias facultates recipit ſciẽtia duoꝝ te/
ſtamẽtoꝝ. Eccs.j.b. Oia flumia ĩtrãt mare ⁊ mare nõ redun/
dat. Sic g̃: Abyſſus abyſſum inuocat. Et hoc c In
voce cataractarũ tuarũ:id ẽ p doctrinã pphetarꝫ et apo/
ſtolorꝫ: a quib⁹ fluenta doctrinę nobis manãt: ſic a cataractis
flumia aquarũ. Ad litterã em̃ cataractę dicũt oſtia illa/ p quę
q̃ſi p ſubtiles meat⁹ effluunt aquę. Scõm Greg.ſic exponit:
Ps.35. Abyſſus dicit iudiciũ. Unde in Ps. Judicia tua abyſſus mul
ta. Abyſſus ergo abyſſũ inuocat:cũ hõ timore futuri iu/
dicij prouocat interi⁹ in corde ad iudicandũ ſeipſum. Greg⁹.
Abyſſus abyſſum inuocare/eſt de iudicio ad iudiciũ puenire.
Et hoc fit: In voce cataractarũ tuarꝫ.i.in exhortatione
ſanctorꝫ p̃dicatorꝫ. Unde ad hoc hortat apoſtol⁹.j.Corinth.
xj.g. Si noſmetipſos dõũdicaremus/non vtiq; iudicaremur.
Aliter Vel in malo ſic: Abyſſus/ expenſarũ: Abyſſũ inuocat/
rapinarũ. Eccs.v.c. Ubi multę ſunt opes/⁊ multi ſunt q̃ co/
medũt eas. Vt mal⁹ homo/ malũ hominẽ. Prouerb.j.b. Fili
ſi te lactauerint peccatores/ne acquieſcas eis: ſi dixerint veni
nobiſcũ/inſidienť ſãguini ⁊c. Vel peccatũ/peccatũ:ſic ſuꝑbia/
auariciam:gula/luxuriã:ira/ homicidiũ ⁊c. Matth.xij.d. As/
ſumit ſeptem ſpirit⁹ nequiores ſe. Greg⁹.ſup Eęch.iij Pec/
catũ qõ p pnitẽtiã nõ delet:mox põdere ſuo trahit ad aliud.
Eſa.xxxiij.c. Occurrẽt dęmonia/onocentaurus ⁊ pilofus cla
mabit ibi alter ad alterũ. Et hoc/in voce cataractarꝫ tua/
rũ.i.teſtimonio ſanctorꝫ:ſicut oſtẽdit p diuerſa loca ſcripturę.
Itẽ abyſſus/miſericordię chriſti/abyſſũ inuocat/ miſerię
Aliter generis hũani. Et b/in voce cataractarũ.i.in virtute pla/
garũ quę clamãt miſericordiã. Heb.xij.f. Acceſſiſtis ad ſion
mõtẽ:⁊ iudicẽ oĩm:⁊ teſtamẽti noui mediatorẽ ieſũ:⁊ ſãguinis
aſperſionẽ melꝭ loquẽtẽ q̃ abel: videte ne recuſetis loquentẽ.
Quita cauſa memorię dei eſt: qz ad hoc nos ſtimulãt tribula/
tiões. Unũ ſequit: d Oia excelſa tua ⁊c. Excelſa vocẽ im/
bres q̃ de excelſo deſcendũt. e Fluctus: dicit mare. Eſt g̃
ſenſus: Oia excelſa tua.i.minores tribulatiões. Et fluct⁹
tui.i.maiores tribulatiões: f Sup me tranſierũt:oppri/
mẽtes me. Et ido/memor ero tui:qz vexatio dat itellectũ:
vt dicit Eſa.xxviij.e. Jone.ij.d. Cũ anguſtiarek in me aia
mea/dñi recordat⁹ ſum. Et nota q dicit: Tranſierũt:nõ ſte/
terũt. Sup electos em̃ trãſit tribulatio q̃ſi virga ſup dorſum
pueri.ij. Cor.iiij.d. Id em̃ qõ in p̃ſenti ẽ momẽtaneũ ⁊ leue
tribulatiõis noſtrę ⁊c. Sed ſup reprobos ſtabit ĩ eternũ. Eſa.
xxx.g. Erit trãſitus virgę fundatus quã requieſcere faciet do/
min⁹ ſup eũ. Tribulatiões ꝓ dicunť excelſa:qz ĩ cęlũ eleuãt:
fluct⁹ ꝓ/ quia hũiliãdo deprimũt. De ꝓmo/Gen̄.vij.b. In/
undauerũt aquę diluuij ⁊c. De ſecundo/Job.vj.a. Sagittę
dñi in me ſunt ⁊c. Sexta cauſa quare homo debet eſſe memor
dei/eſt:qz tenek ad dei mãdata implẽda:⁊ nõ poteſt ei⁹ mãda/
ta implere qui ei⁹ obliuiſcit. Et ideo ſequit: g In die mã/
dauit dñs miſericordiã ſuã.q.d.ideo memor ero:quia
in die/pſperitatis:mandauit.i.pręcepit: miſericordiã
ſuã:quę eſt/q corrigit nos in p̃ſẽti /vt in ęternũ parcat. Gre/
gor⁹. Magna miſericordia ẽ/i p̃ſenti miſericordiã nõ cõſeq.
Eſt ergo ſenſus: Mãdauit dñs: vt cũ ſim⁹ in p̃ſenti pſpe/
ritate/timeam⁹ ęternã
aduerſitatem/⁊ parati
ſim⁹ tribulationẽ ſuſti/
nere:qz vt dicit Aug⁹: illis ad temp⁹ parcit/ Al. † vocabu
quos in ęternũ dãna/
bit. Secũdo mandat
dñs vt in habita tribu
latione gaudeamus. Unũ addit: h Et nocte/aduerſitatis:
mãdauit dñs/ i Canticũ ei⁹.i.vt in eo gaudeam⁹/atẽ/
dẽtes q quẽ dñs diligit caſtigat/⁊ flagellat oẽz filiũ quẽ reci/
pit: Heb.xij.b. et q p iſtas tribulatiões intrabimus in regnũ
cęlorꝫ. De his duob⁹ mandatis: Eccli.xj.c. In die bonorꝫ ne
ĩmemor ſis malorꝫ:⁊ ĩ die malorꝫ ne ĩmemor ſis bonorꝫ. Vel
In die/pſperitatis: mãdauit dñs miſericordiã ſuã.i.
ſibi fieri/dãdo elemoſynas:ſm qõ dicit Tob.iiij.b. Si mul/
tũ tibi fuerit/abundanter tribue. In antecedente notat pſpe/
ritas/cũ dicit: Si multũ ⁊c. In ꝯſequẽte miſericordia/cũ di/
cit: Abũdãter tribue. Et nocte: vt ſupra expoſitũ eſt. Vel/
In die/ad litterã: mandauit dñs miſericordiã ſuã.i.
vt de die operibus miſericordię inſiſtatur. Et nocte canti/
cum eius.i.vt de nocte eius laudib⁹/⁊ ei vacek. Sic domi/
nus faciebat de die p̃dicans:⁊ de nocte orationibus vacans.
Unde dicit Lucl.vj.c. Exij ĩ montẽ orare/et erat pnoctãs
in oratione. Et cũ dies fact⁹ eſſet/vocauit diſcipulos ſuos:et
deſcendens de monte cũ illis/ſtetit in loco campeſtri: Et tũc
fecit ſermonẽ illum magnũ/incipiẽs ſic: Beati pauperes ſpi/
ritu ⁊c. Poſt ſermonem ſanauit ęgros. Et ſic impleuit prius Luc.7.
quod mãdaturus erat. Cępit enim primo facere:⁊ poſtea do/
cere: Act.j.a. k Apud me ⁊c. Supra quęſiuit ſyndere/
ſis a ſenſualitate:ſeu ſpiritus ab anima: vel ratio a voluntate/
quare triſtarek a tribulatiõibus:ibi: Quare triſtis es ani/
ma mea ⁊c. Et poſtea poſuit vnum remediũ contra triſti/
ciam:ſcz memoriã dei:ibi: Propterea memor ero tui:
Hic autẽ ponitur ſecũdum remedium: ſcz oratio. Unde di/
cit: Apud me oratio: quaſi dicat:propter triſticiã animę
meę memor ero dei: et etiam eſt et erit/apud me oratio:
quaſi dicat:non oportet me multũ laborare exterius quęren/
do oblationes:ſicut iudęi faciebant. Unde Hieremię.vj.e.
Ut quid mihi thus de ſaba affertis: et calamũ ſuaue olentes
de terra longinqua:Sed ego in me habeo quid deo gratum
offeram:ſcz orationẽ. Et hoc eſt quod dicit: Apud me/eſt
oratio:ſuple exhibẽda deo: Item/Apud me/id eſt in ſe/
creto conſcientię/non apud homines per iactantiã:eſt/ora/
tio/exhibenda: l Deo:non regi terreno. De his duobus:
Matth.vj.a. Tu autẽ cum oraueris:intra cubiculũ tuum/et
clauſo oſtio ora patrem tuũ. Deo dico: m Vitę meę:id
eſt qui eſt vita mea. Deut.xxx.d. Ipſe eſt enim vita tua. Vt
Deo vitę meę/ triplicis: ſcz vitę naturę/ vitę gratię/ vitę
glorię:ſuple datori ⁊ cõſeruatori ⁊ defenſori. Ps. Domin⁹ Ps.26.
illuminatio mea/et ſalus mea quẽ timebo: domin⁹ protector
vitę meę ⁊c. Et quid orет ſubiungit: n Dicam deo/gau/
dendo ⁊ gratias referẽdo: o Suſceptor meus es: id eſt
ſuſceptor meę naturę. Ps. Et cũ gloria ſuſcepiſti me. Et per Ps.72.
hoc cõfitek in chriſto vtrãq; naturã.ſ. ſuſcipientẽ ⁊ ſuſcepta:
ſcz diuinã ⁊ hũanã. Et hoc cõfiteri/eſt orare ⁊ allegare q̃ de/
beat nos cuſtodire/q̃ noſtrã naturã ſuſcępit. Vt ſic: Suſcę/
ptor meus es.i.me ad pęnitentiã/ nõ tm̃ ſuſcipis:ſz etiam
aſſuet⁹ es ſuſcipere. Suſceptor em̃ notat vſũ ⁊ ꝯſuetudinẽ/ſic
ſcriptor: ⁊ huiuſmodi verbalia nomina. De hac ſuſcęptione
Hiere.iij.a. Fornicata es cum amatorib⁹ multis:tamẽ reuer
tere ad me/⁊ ego ſuſcipiã te. Hũc duplicẽ modũ ſuſcęptõis:
et in primo/duplicẽ chriſti naturam innuit Lucl.xviij.g. vbi
dixit cęc⁹: Jeſu fili dauid/miſerere mei. Jeſu fili dauid/Ecce
prima ſuſceptio. In ieſu notat diuinitas:in filio dauid hũani/
tas quã ſuſcępit

tas quã suscepit. Miserere mei/ dicẽ secũdã susceptionẽ: ĩ q̃ mi/ sericordia saluator suscipit peccatorẽ ad pnitẽtiã. Vel/ Suscep̃tor me⁹. i. sursum captor ĩ ꝓtẽplatiõe cẽlestiũ: fm illud Pro. xxix. d. Qui spat ĩ dño subleuabit. Pſ. Ego dormi/ui ⁊ sopor⁹ sũ. s. in ꝓtẽplatiõe eorꝝ q̃ facta sunt in christo bo/mine: ⁊ exurrexi ad cõtẽplãdũ diuinitatẽ: et dñs suscepit me/ q̃si sursum cepit et traxit: quia p me non poterã ascẽdere: Sic paulus dicit: non se ascẽdisse/ sed raptum fuisse vsq̃ ad tertium cẽlum. ij. Corinth. xij. a. Et no/ta q̃ hec q̃tuor necessaria sunt ĩ oõne: Pie/ p se/ pseueranter/ ad salutẽ: q̃ innuunt ĩ hoc versu. Per hoc q̃ dicit/ Deo: innuit/ pie: p vitę/ ad salutẽ: p meę/ p se: p hoc q̃ dicit/ dicã/ notat pseuerãter. Positis remedijs cõtra tristiciã in sua oratione: exponit dño causas tristiciẽ quasi cõquerẽdo/ dicens: a ¶ Quare oblitus es mei: ex quo suscep̃tor me⁹ es: Prima ergo causa tristiciẽ ẽ dilatio patriẽ: de qua cõquerit dño/ cũ dicit: Quare oblit⁹ es mei. i. videris esse oblitus ꝓmissa gaudia differẽdo: Pſ. Vsq̃quo dñe obliuisceris me in finẽ: vsq̃quo auertis faciem tuã a me. Dicit etiã deus obliuisci: q̃n nõ miserek/ ⁊ q̃n nõ punit. De ꝓmo: Job. xxiiij. d. Obliuiscat eius misericordia. De secũdo. Pſ. Memor esto dñe filiorꝝ edom. Bonorꝝ aũt nũq̃ obliuiscit deus. Esaię. xlix. d. Nũquid obliuisci potest mulier infantẽ suũ: vt non misereat filio vteri sui: Et si illa oblita fuerit: ego tũ nõ obliuiscar tui. Secũda causa/ est miseria quã patit a sensualitate. Vñ dicit: b ¶ Et q̃re cõtristat⁹ incedo: fm sensualitatẽ. Matth. xxvj. d. Tristis ẽ anima mea vsq̃ ad mortẽ. Et in eodẽ: Spirit⁹ quidẽ ꝓmptus est/ caro autẽ infirma. Sed sicut p cõtristatus/ notat tribulatio: ita p incedo notat profectus. Et ideo bene cõiungunt hęc duo/ cum dicit: Cõtristatus incedo: quia tribulatio ⁊ tristicia tali ɜ est stimulus vrgens nos ad incedendũ. Grego⁹. Mala quę nos hic premũt/ ad deũ nos ire cõpellũt. Sed breuitas tribulationis exprimit/ cum addit: c ¶ Dum affligit me inimicus. Et notat hic tertia causa tristiciẽ. s. tribulatio quã patit ab inimicis inuisibilib⁹: tã corporalit q̃ spũaliter. De corporali afflictione dicit: Dum affligit me inimicus. s. diabolus: sicut afflixit iob in reb⁹. Vñ Job. j. c. Ecce vniuersa q̃ hꝫ: in manu tua sũt. Itẽ in corpore. Vñ Job. ij. b. Ecce ĩ manu tua est ⁊c. De spirituali aũt afflictiõe/ sequit: d ¶ Dũ cõfringũt ossa mea. i. virtutes cõminuũt p pctm: aut vires aiẽ tẽptatione cõcutiunt. Quarta causa/ est tribulatio quam sustinet ab inimicis visibilibus. Unde addit: e ¶ Exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei: scꝫ mali homines/ qui tribulant inferendo plura mala: Quorũ primũ est exprobratio peccati: Unde dicit: Exprobrauerũt mihi. Secũdum est improperiũ de religione siue sanctitate. Unde sequit: f ¶ Dum dicũt mihi per singulos dies: vbi est deus tuus. q. d. nusq̃ est: aut si est/ non curat de te: et ita stultum est tali deo seruire. De ecclesia autem propriẽ legit hoc: d ¶ Dum confringunt ⁊c. Hęc est enim lamẽtatio ecclesię/ cuius ossa cõfringunt: quãdo prelati vel viri ecclesiastici in quibus fortitudo ecclesię consistit/ per peccatũ a statu rectitudinis deijciuntur ⁊ cõminuunt: contra illud Exod. xij. g. Os non cõminuetis ex eo: et Job. xix. g. Et nota q̃ ossa arida defacili frãguntur/ ⁊ difficile renouantur: Sic est de prelatis ⁊ clericis. Pſ. Ossa mea sicut cremiũ aruerũt. Et causam dicit Job. xxx. d. Ossa mea aruerunt pre caumate. s. ardore cupiditatis ⁊ ambitionis. Et Prouerb. xvij. d. Spiritus tristis exiccat ossa: scꝫ tristicia seculi. Propter hoc dicit Hiere. xxx. b. Insanabilis fractura tua. Et nimis fragile est illud os q̃ lingua potest frãgere. Eccli. xxviij. c. Plaga linguę cõminuet ossa. Et bñ dicit: Confringunt: Et quia omnes exceptis paucis frangunt: ⁊ quia cum eis alij frangunt per malũ eorum exemplũ: Unde bene cõiungit: Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei: heretici ⁊ mali christiani. Hoc enim est quod precipue exprobrãt heretici sanctę ecclesię/ videlicet peccata p̃latorꝝ f ¶ Dũ dicũt mihi/ Ecce exprobratio. g ¶ Per singulos dies/ Ecce instantia. Quid dixerunt: h ¶ Ubi est deus tuus: q. d. exemplum vitę christi vbi relucet: In p̃latis et clericis/ in quibus maxime deberet relucere/ ibi non lucet. Christus enim pauper/ ipsi diuites: christus humilis/ ipsi superbi: christus laborauit/ ipsi ocio ⁊ voluptatibus vacãt. Et propter hoc dicit beatus Bern. Ministri christi sunt/ et seruiunt antichristo. Non sic apostolus: qui in se christum alqs ostendebat/ dicens: Imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi: j. Cor. xi. a. et. ij. Cor. xiij. a. An experimẽtũ q̃ueritis ei⁹ q̃ ĩ me loquit christ⁹: Quasi quererẽt ab eo: Ubi est de⁹ tu⁹. Itẽ sup illud verbũ: Dum dicunt mihi per singulos dies: potest distingui dies bona ⁊ dies mala: vt patet.

a Quare oblit⁹ es mei: ⁊ quare tristat⁹ incedo: dũ afflig̃it me inimic⁹: Dũm cõfringunt ossa mea: exprobrauerũt mihi qui tribulãt me inimici mei. Dũm dicunt mihi

g per singulos dies vbi est de⁹ tuus: quare tristis es anima mea ⁊ quare conturbas me.

k Spera in deo quoniã adhuc cõfitebor illi: salutare vult⁹ mei et deus meus.

Pſ. 3. Pro. xxix. d. Pſ. 12. Pſ. 136. Pſ. 101. Pſ. 18. Pſ. 95. Pſ. 85. Pſ. 120.

Dies
- Bona
  - Angeli boni. s. Dies diei eructat verbũ.
  - Homines electi. j. Annũciate de die in die su/ ⁊ ta vię. Job. xj. b. Qui ambulat in die non offendit.
  - Tpus gratię. Job. viij. g. Abraã exultauit vt videret diem meũ.
  - Etas homis. Gen. viij. d. Nox ⁊ dies non (requiescent.
  - Fides. Ro. xiij. d. Nox p̃ cessit: dies aũt appropinquauit.
  - Intelligẽtię. j. Cor. iiij. a. Mihi p minimo est vt a vobis iudicer aut ab hũano die.
  - Visitatiõis. j. Pet. ij. c. Bloz: ficẽt deũ ĩ die (visitationis.
  - Innouatiõis. Thren. v. d. Innoua dies nostros sicut a pncipio.
  - Pnitẽtię. Ro. xiij. a. Ali⁹ iudicat inẽ diẽ
  - Salutis. ij. Cor. vj. a. Ecce nunc ⁊ diẽ.
  - dies salutis. Sumit de Esaia. xlix. c.
  - Cõsolationis. Thren. j. g. Adduxisti diem
  - Desiderij cęlest. Cant. ij. d. (Psolatiõis. Pascit inter lilia donec aspiret dies.
  - Judicij. Phil. j. a. Qui cępit in vobis op⁹ bonũ pficiet vsq̃ ĩ diẽ dñi nr̃i iesu christi.
  - Eternitat. ij. Pet. iij. d. Ipsi gl̃ia nũc ⁊ in diẽ eternũ. Zach. xiiij. b. Erit dies vna q̃ nota ẽ dño. Pſ. Melior: ẽ die vna ⁊c.
- Mala
  - Culpę. Job. iij. a. Pereat dies ĩ q̃ nat⁹ sũ ⁊c.
  - Hiere. xx. d. Maledicta dies ĩ q̃ nat⁹ sũ.
  - Mortalitat. Eccẽs. vij. a. Melior dies mor
  - Angel⁹ apostata. Job (tis die natiuitatis. iij. a. Dies illa vertat in tenebras.
  - Prosperitas seculi. Pſ. Per diẽ sol nõ vret te neq̃ luna per noctem.
  - Delectatio. Job. xxj. b. Ducunt in bonis
  - Gl̃ia antichristi. Hiere. xvij. (dies suos. c. Diẽ homis nõ desideraui/ tu scis.
  - Timoris mũdani. Esa. xxxvij. a. Dies tribulationis ⁊ angustię dies hec.
  - Ultiõis. Exo. xxxij. g. Ego aũt in die vltionis visitabo ꝓtra peccatũ eorꝝ.
  - Damnationis. Soph. j. d. Dies irę/ dies illa/ dies tribulatiõis ⁊ angustię.

Positis causis tristiciẽ: iterũ cõsolat aiaꝫ suã: sic ꝑus dicẽs: Quare tristis es aia mea ⁊ q̃re cõturbas me. Spa in deo quoniã adhuc confitebor illi/ salutare vultus mei ⁊ deus meus. Isti duo versus supra habiti sunt ⁊ expositi. Sed ideo repetit: quia cum frequẽs sit tribulatio: necessaria est

necessaria est frequēs ꝓsolatio. Similis repetitio habet Job. j.c. Cōfessus est ⁊ non negauit: ⁊ cōfessus est/quia nō sum ego christ⁹. Idem eñ sepe rūdit: qz sepe fuit ei obiectū. Et nota q̄ tristicia expellēda ē multis rōnib⁹. Primo: qz vniuersalit̄ vulnerat. Eccl̄i.xxv.c. O is plaga tristicia cordis est. Secūdo: qz iterficit. Tertio: qz inutilis ē. De his duobus/Eccl̄i.xxx.d. Tristiciā lōge expelle a te: Multos eñ tristicia occidit/⁊ non est vtilitas in ea. Quarto: qz bonos mores dissipat. Prouer.xxv.c. Sicut tinea vestimēto: sic tristicia cordi. Quinto: qz deuotionē extinguit. Prouerb.xvij.d. Spūs tristis exiccat ossa. Sexto: quia gaudiū spūale exufflat. Eccl̄i.xxx.c. Mō est oblectamentū sup cordis gaudium. Septimo: quia inducit fastidium spiritualiū. Numeri.xxj.b. Tedere cepit populū itineris ⁊ laboris: ⁊ dixit: Aia nostra iam nauseat sup cibo isto leuissimo. Octauo: qz facit honorē ineptū bello spūali. Deut.xx.b. Quis est formidolosus ⁊ corde pauido: reuertat̄ i domū suam. Eccl̄i.xxxviij.b. A tristicia festinat mors ⁊ cooperit virtutem: ⁊ tristicia cordis flectit ceruicem.

Tristicia expellenda ē multis rationibus

In finē psalmus dauid.

a Iudicā me (XLII.
b deus et discerne causam meā de gente nō
c sancta: ab hoie iniquo ⁊ dō-
f loso ꝛerue me. Quia tu es de⁹
s fortitudo mea: ꝛquare me re-
b pulisti et ꝛquare tristis ince-
i do: dum affligit me inimic⁹.

Vt. ꝛtrige
Vt. ꝛtu quid
Vt. ꝛtu quid

Expositio Ps̄.XLII.

Iudica me deus. Titulus. In finem psalmus dauid. Psalm⁹ iste tendens in finē/est dauid p̄phetę: vel viri iusti loquētis hic in ꝓsona corpis christi mystici: qd̄ est ecclesia. Materia de q̄ loquit̄ est de ordādo deū cōtra p̄ssuras hui⁹ seculi. Intentio est monere nos ne vacillemus i p̄ssuris. Modus. Hipertit⁹ est psalm⁹. Primo cōquerit̄ de pmixtione malorꝫ cū bonis/⁊ petit separi. Secūdo agit de lętitia in fine habēda: ibi: Et introibo. Cōtinuatio hui⁹ psalmi ad p̄cedentem. Ibi ęgit de charitate: Sed q̄ deū vere amat/statim mūdus eum odit ⁊ persequit. Job.xv.c. Si de mūdo fuissetis/mūdus qd̄ suū erat diligeret: qz ꝓ de mundo nō estis: ꝓpter ea odit vos mūdus. Et post addit: Si me ꝓsecuti sūt/⁊ vos ꝓsequēt. Tob.xij.c. Quia acceptus eras deo: necesse fuit vt tēptatio ꝓbaret te. Primo aūt pōt psalm⁹ iste exponi de christo posito in p̄ssura passiōis/⁊ dicēte: a Iudica me deus/pater qui iuste iudicas: Mā iudęi ⁊ pilatus iniuste me iudicant. Ps̄.Exurge ⁊ intende iudicio meo. Itē Deus iudex iust⁹ ⁊c. b Et/vt meli⁹ iudices: c Discerne causam meā de gente non sancta: quasi p hoc q̄ gens iudęorꝫ nō sancta/sed nequā ⁊ iniqua/me ꝓsequit̄: apparet manifeste q̄ causa mea iusta est ⁊ bona. Vñ Ps̄. Vide humilitatē meā de inimicis meis. Vel sic: Discerne cām meā de gente nō sancta. i. attēde: qz alia est causa passiōis meę q̄re patior/videlicet salus humani generis: ⁊ alia est causa q̄re me crucifigūt/videlicet inuidia. d Ab homie iniquo/videlicet a pilato: q̄ fuit iniqu⁹ tradēdo iesum iudęis crucifigendū/⁊ barrabā dimittēdo. Matth.xxvij.c. Tūc dimisit illis barrabā: iesum aūt flagellatū tradidit eis vt crucifigerēt. Sed qz pilat⁹ maliciā suā voluit palliare: sicut ibi dicit: q̄ lauit manus aqua corā ꝓpl'o/ dicēs: Innocēs ego sum a sanguīe iusti hui⁹: Ideo bene hic addit: e Et doloso. Et hoc mihi facias: f Quia tu es de⁹ fortitudo mea. Ps̄. Qm̄ fortitudo mea ⁊ refugiū meū es tu. Et cū sis fortitudo mea: g Quare me repulisti: vt videt: qz ꝓsecutiōi me exposuisti. Ps̄. De⁹ de⁹ me⁹ respice i me: q̄re me dereliq̄sti. h Et q̄re tristi icedo: ego hō: et h̄ ꝓm sensualitatē tm̄. Matth.xxvj.d. Tristis ē aia mea vsqꝫ ad mortē. i Dū affligit me inimicus: Pilatus flagellando/ iudęi faciendo eum alapari/ conspui/et crucifigi.

Partitio psalmi

Alle gozice

Ps̄.34.
Ps̄.7.
Ps̄.9.
Ps̄.30.
Ps̄.21.

Emitte lucē

Moralitē a Iudica me deus. Potest etiam iste psalmus exponi de ecclesia: siue de quolibet fideli potest legi: sicut in p̄ncipio dixim⁹. Et sicut dictū est: primo agens de pmixtione malorū cū bonis: petit separi ab eis. Est autē duplex separatio. s. plena/q̄ erit in futuro: ⁊ semiplena/q̄ est in p̄senti. De p̄ma dicit: Iudica me deus. i. separa me a malis in iudicio futuro: de quo Matth.xxv.c. Sedebit filiꝰ hois i sede maiestatis suę: et cōgregabunt añ eū oes gentes/⁊ separabit eos ab inuicē sicut pastor segregat oues ab hędis ⁊c. De secunda separatione addit: b Et discerne causaz meā de gente nō sancta. i. terrena sapiēte ⁊ quęrēte. Sanct⁹ eñ idē est qd̄ agios. i. sine terra. Et bñ dicit: Causam/nō locū. q. d. licz sim cū eis loco/ nō tñ causa: si numero/ non tñ merito. q. d. pone me cū agnis vl' ouib⁹: ⁊ separa me ab hędis/ q̄tū ad meritū qd̄ cā est respectu p̄mij. Sz quia mali non pmittunt alios a se separari/subiūgit: d Ab homie iniquo ⁊ doloso erue me: quasi per violētiam. Eosdem intelligere debem⁹ per gentē non sanctā: ⁊ p hominem iniquū ⁊ dolosum: scz malos. Et dicunt̄ gens nō sancta q̄tum ad seipsos: homies ꝓo iniqui ⁊ dolosi q̄tum ad alios: quos vel aperte lędunt/et sic iniqui dicunt̄: vel occulte/et sic dolosi vocant̄. Et nota q̄ hic captat beniuolentiā a persona iudicis: ⁊ a persona aduersariorū: ⁊ a persona propria. Iudicem autem cōmendat primo a dignitate iudiciaria/ cuz dicit: Iudica me: scz tu christe. Job.v.d. Iudicium omne dedit filio. Secūdo a bonitate/dicēs: Deus. Tertio a sapiētia et discretione/cum dicit: Et discerne causam meā. Quarto a fortitudine. Unde sequit: f Quia tu es deus fortitudo mea. Et continuat̄ ei quod dictum est: Erue me: quia tu es fortitudo mea: q̄si dicat: Non sufficio mihi/ cum ipsi fortiter me velint tenere: sed tu es fortitudo mea: Et ideo erue me/ ab eis: qui solus potes. Exod.iij.f. Scio q̄ nō dimittet vos pharao rex ęgypti vt eatis/ nisi per manum validam: Extendam enim manū meā ⁊ percutiam ęgyptum in cunctis mirabilibus meis/ quę facturus sum in medio eorum: post hęc dimittet vos. Secundo captat beniuolentiam a persona aduersariorum/ostendendo eos peccare in deum: ibi: De gente: quia gentes ignorāt deum. Et in se: ibi: Nō sancta. Et in proximū: dupliciter. Aperte: ibi: Ab homine iniquo. Et occulte: ibi: Et doloso. Tertio captat beniuolentiam iudicis a persona propria: ostendens primo suā hūilitatē/cū dicit: Quia tu es de⁹ fortitudo mea/ vt sustineam. Ps̄. Dominus fortitudo plębis suę. Secūdo ostendit suā miseriam: Quę triplex est. Prima est abiectio quam patitur a deo: Unde addit: g Quare me repulisti. Hoc etiā bene sequit̄ ad illud quod p̄ęmissū est: quia tu es deus fortitudo mea: Et: Dñs fortitudo plębis suę: Et alibi dicit: Quia non repellet domin⁹ plębem suam: Quare ergo me repulisti? Solutio. Cum exponit hominē tribulationi: videt̄ eum repellere: sed in veritate non repellit: imo potius suscipit. Unde dicit in Ps̄. Cum ipso sum in tribulatione. Secunda miseria quam patitur/ est a seipso. Unde sequit: h Et quare tristis incedo. Hoc supra expositum est. Tertia miseria quam patitur/est ab inimicis. Unde addit: i Dum affligit me inimicus. Item hic notant̄ quinq̄ quę exiguntur in iudicio. Primum est auctoritas iudicandi: quę notatur cum dicit: Deus. Ps̄. Deus iudex. Secundū est discretio: ibi: Discerne. Tertium est sententię prolatio: ibi: Iudica me. Quartū est sentētię executio: ibi: Ab homine iniquo ⁊ doloso erue me. Quintū est fortitudo: ibi: Quia tu es fortitudo mea. Eccl̄i.vij.a. Noli quęrere fieri iudex/nisi valeas virtute irrūpere iniquitates. Itē nota q̄ illi quęstiōi: Quare me repulisti: pōt dari multiplex respōsio: quia dominus etiā iustos repellit. i. repellere videt̄ eos tribulatiōibus exponendo. Sunt aūt multę rationes quare domin⁹ iustos exponat tribulatiōib⁹/⁊ auferat eis temporalia. Prima est ne temporalib⁹ adhęreāt ⁊ deū derelinquāt: sicut corv⁹ nō redijt ad noe in arcā: Gen. viij.a. Et dicit q̄ cadauere aliquo illectus fuit. Gregor⁹. Qui in p̄senti felicitatē quęsitā inuenit: auctorē qui eam tribuit nō requirit. Secūda est: vt homo se exerceat. Ro. v.a. Tribulatio patientiā opat.

Duplex separatio

Ps̄.17.
Ps̄.94.
Ps̄.90.
Ps̄.7.

Notant̄ quinq̄ quę exiguntur in iudicio

Dñs exponit iustos tribulationib⁹ ꝓ multas rationes

* Greg⁹. Tēptatio